

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 17.5.2011
KOM(2011) 271 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**Zpráva o stavu ratifikace úmluv uvedených v příloze III nařízení Rady (ES) č. 732/2008
o uplatňování systému všeobecných celních preferencí a doporučení příslušných
subjektů provádějících monitoring podle čl. 8 odst. 3 uvedeného nařízení**

GSP+

{SEK(2011) 578 v konečném znění}

SYSTÉM VŠEOBECNÝCH CELNÍCH PREFERENCÍ EU

Systém všeobecných celních preferencí (GSP) Evropské unie je všeobecný, nerekiproční a nediskriminační systém preferenčních obchodních režimů, jehož prostřednictvím EU poskytuje rozvojovým zemím preferenční přístup na své trhy. V souladu s článkem 208 Smlouvy o fungování Evropské unie a s obecným dlouhodobým cílem EU spočívajícím v udržitelném rozvoji je celkovým cílem systému všeobecných celních preferencí pomáhat rozvojovým zemím snižovat chudobu poskytnutím preferenčního přístupu na trh EU a podporovat udržitelný rozvoj.

Systém všeobecných celních preferencí se zaměřuje na podporu vývozu rozvojových zemí do EU prostřednictvím preferenčních celních sazeb, přičemž se zaměřuje na nejchudší země, povzbuzuje růst vývozu stávajících produktů z rozvojových zemí nebo rozšíření jejich sortimentu o nové produkty. Cílem je umožnit rozvoj průmyslových odvětví jednotlivých zemí, a zvýšit tak produktivitu a konkurenceschopnost, a případně rovněž podpořit diverzifikaci a investice. V souladu s politikou EU pro udržitelný rozvoj si systém GSP rovněž klade za cíl poskytovat rozvojovým zemím podněty k přijetí závazků ratifikovat a účinně provádět základní mezinárodní úmluvy o lidských a pracovních právech, ochraně životního prostředí a řádné správě věcí veřejných.

EU přijala systém všeobecných celních preferencí v návaznosti na doporučení Konference Spojených národů o obchodu a rozvoji (UNCTAD) z roku 1968 k vytvoření „všeobecného systému celních preferencí“, podle kterého by rozvinuté země poskytovaly obchodní preference všem rozvojovým zemím. V rámci systému WTO/GATT se na systém všeobecných celních preferencí vztahuje rozhodnutí o rozdílném a výhodnějším zacházení, reciprocitě a plnější účasti rozvojových zemí (tzv. „zmocňovací ustanovení“).

Evropské společenství zavedlo systém GSP jako první v roce 1971. Od té doby se systém všeobecných celních preferencí značně změnil. Aby bylo možné systém pravidelně upravovat podle měnícího se prostředí mnohostranného obchodního systému, bylo rozhodnuto, že by se měl systém všeobecných celních preferencí provádět v desetiletých cyklech. Současný cyklus byl zahájen v roce 2006 a ukončen bude v roce 2015. Provádění systému je zajištěno prostřednictvím postupně přijímaných nařízení, která jsou uplatňována po dobu tří let, aby systém všeobecných celních preferencí bylo možné pravidelně aktualizovat s přihlédnutím k vývoji příslušných obchodních údajů. Současný systém všeobecných celních preferencí byl zřízen nařízením Rady (ES) č. 732/2008¹ (dále jen „nařízení o systému všeobecných celních preferencí“), které je použitelné od dne 1. ledna 2009 a jehož použitelnost končí dnem 31. prosince 2011. Dne 26. května 2010 Komise přijala návrh na prodloužení použitelnosti tohoto nařízení do 31. prosince 2013 ve snaze zajistit dostatek času na přípravu revize systému všeobecných celních preferencí. Ve stejný den byl návrh zaslán Radě a Evropskému parlamentu².

---

¹ Nařízení Rady (ES) č. 732/2008 ze dne 22. července 2008 o uplatňování systému všeobecných celních preferencí pro období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2011 (Úř. věst. L 211, 6.8.2008, s. 1).

² Podle čl. 207 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie Evropský parlament a Rada přijímají řádným legislativním postupem formou nařízení opatření vymezující rámec pro provádění společné obchodní politiky. Předchozí nařízení týkající se systému GSP byla přijata samotnou Radou.

Systém všeobecných celních preferencí zahrnuje tři druhy režimů pro zvýhodněné země: obecný režim, zvláštní pobídkový režim pro udržitelný rozvoj a řádnou správu věcí veřejných (dále jen „GSP+“) a iniciativu Vše kromě zbraní.

GSP+

Režim GSP+ umožňuje další snižování celních sazeb nad rámec snížení, která jsou k dispozici v rámci obecného režimu, a to pro vybranou skupinu rozvojových zemí, které jsou zranitelné – v důsledku nedostatečné diverzifikace obchodovaného zboží a nedostatečného začlenění do mezinárodního obchodního systému. Režim GSP+ lze poskytnout zemím, které ratifikovaly a provádějí určené základní mezinárodních úmluvy o lidských a pracovních právech, ochraně životního prostředí a řádné správě věcí veřejných. Režim má podpořit další hospodářský růst, a tím kladně reagovat na potřebu udržitelného rozvoje.

V souladu s kritérii způsobilosti pro GSP+ stanovenými v čl. 8 odst. 1 nařízení o systému všeobecných celních preferencí lze preference v rámci zvláštního pobídkového režimu pro udržitelný rozvoj a řádnou správu věcí veřejných poskytnout zemi, která:

- ratifikovala a účinně provedla všechny úmluvy uvedené v příloze III,
- se zaváže, že zachová ratifikaci úmluv a jejich prováděcích předpisů a opatření, a souhlasí s pravidelným monitorováním a přezkumem svých zpráv o provádění v souladu s prováděcími ustanoveními úmluv, které ratifikovala, a
- je považována za zranitelnou zemi.

Kritéria zranitelnosti jsou stanovena v čl. 8 odst. 2 nařízení o systému všeobecných celních preferencí. Zranitelnou zemí se rozumí země,

- která není Světovou bankou během tří po sobě jdoucích let klasifikována jako země s vysokými příjmy a jejíž pět největších tříd dovozu do EU zařazeného do systému všeobecných celních preferencí představuje více než 75 % hodnoty jejího celkového dovozu zařazeného do systému všeobecných celních preferencí, a
- jejíž dovoz do EU zařazený do systému všeobecných celních preferencí představuje méně než 1 % hodnoty celkového dovozu do EU v rámci systému všeobecných celních preferencí.

Režim GSP+ byl poskytován v případě, že dotyčná země nebo území podaly žádost v tomto smyslu buď do 31. října 2008, nebo do 30. dubna 2010, a že z posouzení žádosti vyplynulo, že žádající země nebo území splňuje dané podmínky.

SOUČASNÝ STAV

Podle čl. 8 odst. 3 nařízení o systému všeobecných celních preferencí má Komise předložit Radě před koncem použitelnosti uvedeného nařízení a v dostatečném předstihu před projednáváním příštího nařízení zprávu o stavu ratifikace úmluv uvedených v příloze III a doporučení příslušných subjektů provádějících monitoring, která jsou k dispozici.

Tato zpráva popisuje stav ratifikace a účinného provádění úmluv uvedených v příloze III nařízení o systému všeobecných celních preferencí v 16 zemích zvýhodněných v rámci

režimu GSP+: Arménie, Ázerbájdžán, Bolívie, Kolumbie, Kostarika, Ekvádor, Salvador, Gruzie, Guatemala, Honduras, Mongolsko, Nikaragua, Panama, Peru, Paraguay a Srí Lanka.

Dne 9. prosince 2008 Komise přijala rozhodnutí³, kterým se stanoví seznam zemí zvýhodněných v rámci režimu GSP+. Režim GSP+ byl poskytnut těm zemím, které splnily požadavky stanovené v nařízení o systému všeobecných celních preferencí. Seznam zahrnoval těchto 16 zemí: Arménie, Ázerbájdžán, Bolívie, Kolumbie, Kostarika, Ekvádor, Salvador, Gruzie, Guatemala, Honduras, Mongolsko, Nikaragua, Peru, Paraguay, Srí Lanka a Venezuela.

Ve srovnání s předchozím režimem GSP+, jenž byl uplatňován v letech 2006 až 2008⁴, se preference v rámci režimu GSP+ vztahují na tři nové země (Arménie, Ázerbájdžán a Paraguay). Moldavsko a Venezuela již nejsou zvýhodněnými zeměmi. Moldavsko bylo ze seznamu zvýhodněných zemí vyřazeno v březnu 2008, protože mu byly uděleny autonomní preference podle samostatného právního nástroje EU. Venezuela byla ze seznamu zvýhodněných zemí⁵ vyřazena v srpnu 2009, protože neratifikovala Úmluvu OSN proti korupci.

Panama nepodala žádost o režim GSP+ do 31. října 2008, a od 1. ledna 2009 do 30. června 2010 se tak na ni výhody režimu GSP+ nevztahovaly⁶.

Od 16. srpna 2010 byl režim GSP+ dočasně odňat Srí Lance (podrobnosti jsou uvedeny v oddíle týkajícím se úmluv o lidských právech).

A. Současný stav ratifikace

Všechny zvýhodněné země ratifikovaly všechny úmluvy uvedené v příloze III nařízení o systému všeobecných celních preferencí.

B. Současný stav účinného provádění

Podle čl. 8 odst. 3 nařízení o systému všeobecných celních preferencí má Komise sledovat stav ratifikace a účinného provádění úmluv týkajících se režimu GSP+ tím, že posuzuje dostupné informace od příslušných subjektů provádějících monitoring. Komise má sledovat účinné provádění mezinárodních úmluv v souladu s příslušnými prováděcími mechanismy

---

³ Rozhodnutí Komise 2008/938/ES ze dne 9. prosince 2008 o seznamu zvýhodněných zemí, které jsou způsobilé pro zvláštní pobídkový režim pro udržitelný rozvoj a řádnou správu věcí veřejných podle nařízení Rady (ES) č. 732/2008 o uplatňování systému všeobecných celních preferencí pro období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2011 (Úř. věst. L 334, 12.12.2008, s. 90).

⁴ Rozhodnutí Komise 2005/924/ES ze dne 21. prosince 2005 o seznamu přijímajících zemí, které jsou způsobilé pro zvláštní pobídkový režim pro udržitelný rozvoj a řádnou správu věcí veřejných podle čl. 26 písm. e) nařízení Rady (ES) č. 980/2005 o uplatňování systému všeobecných celních preferencí (Úř. věst. L 337, 22.12.2005, s. 50).

⁵ Rozhodnutí Komise 2009/454/ES ze dne 11. června 2009, kterým se mění rozhodnutí 2008/938/ES o seznamu zvýhodněných zemí, které jsou způsobilé pro zvláštní pobídkový režim pro udržitelný rozvoj a řádnou správu věcí veřejných podle nařízení Rady (ES) č. 732/2008 o uplatňování systému všeobecných celních preferencí pro období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2011 (Úř. věst. L 149, 12.6.2009, s. 78).

⁶ Panama začala znovu požívat výhod režimu GSP+ od 1. července 2010 na základě rozhodnutí Komise 2010/318/EU ze dne 9. června 2010 o zvýhodněných zemích, které jsou způsobilé pro zvláštní pobídkový režim pro udržitelný rozvoj a řádnou správu věcí veřejných pro období od 1. července 2010 do 31. prosince 2011 podle nařízení Rady (ES) č. 732/2008 (Úř. věst. L 142, 10.6.2010, s. 10).

těchto úmluv. Přezkum souladu s požadavky systému tudíž vychází ze zpráv a připomínek subjektů provádějících monitoring v rámci příslušných mezinárodních organizací.

Tato zpráva poskytuje obecný přehled o zjištěních subjektů provádějících monitoring. Podrobná doporučení monitorovacích subjektů OSN a Mezinárodní organizace práce (MOP) a dalších výborů zabývajících se kontrolou souladu/prováděním jsou uvedena v příloze IV doprovodného dokumentu ke zprávě o režimu GSP+. Monitoring se zaměřuje zejména na to, jak se situace změnila od předchozí zprávy.

Úmluvy o lidských právech

Zvýhodněné země obecně splňují požadavky týkající se účinného provádění úmluv o lidských právech. Ve většině zemí však došlo ke zpožděním při podávání zpráv monitorovacím subjektům OSN. Monitorovací subjekty nicméně zaznamenaly ve vykazovaném období řadu pozitivních změn, včetně schválení legislativních a politických opatření přijatých s cílem provádět příslušné úmluvy. Monitorovací subjekty uvítaly tento pozitivní vývoj a doporučily posílit úsilí o dosažení plného souladu vnitrostátních právních předpisů s příslušnými úmluvami.

Zároveň monitorovací subjekty upozornily na některé nedostatky týkající se sbližování právních předpisů s těmito úmluvami a jejich praktického provádění. Monitorovací subjekty s ohledem na tuto skutečnost přijaly doporučení týkající se dalších opatření, jež mají zvýhodněné země přijmout. Komise využívá své dvoustranné dialogy (podrobnosti jsou uvedeny v oddíle týkajícím se dialogu ohledně režimu GSP+) k pečlivému sledování pokroku, kterého dosáhly zvýhodněné země v otázce souladu s požadavky úmluv, a k urychlení dalšího pokroku. V odůvodněných případech budou přijata potřebná opatření, jako tomu bylo v případě Srí Lanky.

Z informací, které získala Evropská komise v roce 2008 a mezi které patří také veřejně dostupné zprávy a oznámení ze zdrojů OSN, jakož i informace z dalších významných zdrojů včetně nevládních organizací, vyplynulo, že vnitrostátní právní předpisy Srí Lanky, které provádějí mezinárodní úmluvy o lidských právech, zejména Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Úmluvu proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání a Úmluvu o právech dítěte, nejsou účinně uplatňovány. V říjnu 2008 zahájila Komise šetření⁷. Šetření bylo založeno na externích znaleckých posudcích a v jeho rámci se dospělo k závěru, že Srí Lanka tyto tři úmluvy účinně neprovádí. Dne 15. února 2010 se Rada Evropské unie rozhodla Srí Lance preferenční celní výhody poskytované v rámci režimu GSP+ dočasně odejmout⁸. Zvláštní pobídkový režim pro produkty pocházející ze Srí Lanky by měl být opět zaveden, pokud důvody, které dočasné odnětí ospravedlňovaly, již pominuly. EU hodlá nadále režim GSP+ využívat jako pobídku k podpoře zlepšení situace v oblasti lidských práv na Srí Lance. Dočasné odejmutí vstoupilo v platnost dne 16. srpna 2010.

---

⁷ Rozhodnutí Komise 2008/803/ES ze dne 14. října 2008, kterým se zahajuje šetření podle čl. 18 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 980/2005 s ohledem na účinné uplatňování některých úmluv o lidských právech na Srí Lance (Úř. věst. L 277, 18.10.2008, s. 34).

⁸ Prováděcí nařízení Rady (EU) č. 143/2010 ze dne 15. února 2010, kterým se dočasně odnímá zvláštní pobídkový režim pro udržitelný rozvoj a řádnou správu věcí veřejných poskytovaný podle nařízení (ES) č. 732/2008, pokud jde o Srilanskou demokratickou socialistickou republiku (Úř. věst. L 45, 20.2.2010, s. 1).

Úmluvy o pracovních právech

Zvýhodněné země obecně splňují požadavky týkající se účinného provádění základních pracovních norem MOP, které jsou stanoveny v základních úmluvách MOP. Monitorovací subjekty MOP však upozorňují na nedostatky v provádění některých úmluv, zejména pokud jde o provádění úmluv č. 87 a 98, ale i úmluv č. 100, 111, 138 a 182. I přes tyto nedostatky monitorovací subjekty uznávají konstruktivní zapojení zvýhodněných zemí do procesu sledování, jakož i opatření, jež tyto země přijímají k řešení této situace. Komise využívá své dvoustranné dialogy (podrobnosti jsou uvedeny v oddíle týkajícím se dialogu ohledně režimu GSP+) k pečlivému sledování pokroku, kterého dosáhly zvýhodněné země v otázce souladu s požadavky úmluv, a dialogy mohou pokrok dále urychlit. V odůvodněných případech budou přijata potřebná opatření.

Dne 31. března 2008 Komise zahájila šetření⁹, jehož cílem bylo stanovit, zda vnitrostátní právní předpisy Salvadoru nadále zahrnují úmluvu č. 87 MOP a zda jsou uvedené předpisy účinně uplatňovány. V souladu s čl. 19 odst. 2 nařízení o systému všeobecných celních preferencí Komise rozhodla postupem podle čl. 27 odst. 5 nařízení, že zjištění daného šetření neospravedlňuje dočasné odnětí zvláštního pobídkového režimu. Šetření bylo proto ukončeno.

Úmluvy o ochraně životního prostředí a řádné správě věcí veřejných

Podle zpráv vydaných monitorovacími subjekty je soulad s úmluvami o ochraně životního prostředí a řádné správě věcí veřejných obecně uspokojivý. Monitorovací subjekty oznámily řadu pozitivních změn ve vykazovaném období, včetně pokroku při prosazování některých úmluv. Nicméně stále existují určité nedostatky, co se týče oznamovací povinnosti. Opět platí, že Komise využívá své dvoustranné dialogy (viz následující oddíl) k pečlivému sledování pokroku, kterého dosáhly zvýhodněné země v otázce souladu s požadavky úmluv, a k urychlení dalšího pokroku. V odůvodněných případech budou přijata potřebná opatření.

Dialog ohledně režimu GSP+

Jelikož režim GSP+ představuje pro zvýhodněné země podnět k podpoře účinného provádění příslušných úmluv, Komise v roce 2009 zavedla řadu dvoustranných dialogů s jednotlivými zeměmi zvýhodněnými v rámci režimu GSP+ v této záležitosti, a to zejména pokud jde o oblasti, ve kterých mezinárodní postupy sledování odhalily problematické body a ve kterých by tento dialog mohl nejúčelněji přispět k podpoře zlepšení účinného provádění úmluv souvisejících s režimem GSP+. Vlády všech zemí zvýhodněných v rámci režimu GSP+ na tento postup reagovaly pozitivně a ocenily zejména jeho neformální konstruktivní charakter orientovaný na konkrétní výsledek.

Komise má v úmyslu zachovat a v případě potřeby zintenzívnit svůj dvoustranný dialog s jednotlivými zeměmi v rámci režimu GSP+ s cílem nadále podporovat iniciativy pro lepší provádění úmluv souvisejících s režimem GSP+.

---

⁹ Rozhodnutí Komise 2008/316/ES ze dne 31. března 2008 o zahájení vyšetřování na základě čl. 18 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 980/2005 s ohledem na ochranu svobody sdružování a práva odborově se organizovat v Salvadoru (Úř. věst. L 108, 18.4.2008, s. 29).